

Laboratorium - Praktyki ciała jako obszar komunikacji międzykulturowej

Laboratorium - Praktyki ciała jako obszar komunikacji międzykulturowej

prowadząca: prof. dr hab. [Anna Wieczorkiewicz](#) [1]
oraz mgr [Ruxandra Ana](#) [2], mgr Karol Górski, mgr Oskar Lubiński

Zajęcia od lutego 2017 do lutego 2019

[USOS](#) [3]

Praktyki ciała jako obszar komunikacji międzykulturowej: przystanek Warszawa

Czego oczekujemy zapisując się na zajęcia nauki flamenco lub tajskiego boksu albo szukając na kanałach youtube instruktaży jogi? Jakiego mamy nadzieję oddać się w ręce tybetańskiego lekarza? Co leży u podstaw decyzji, by udać się do salonu tatuażu i piercingu? Dlaczego chcemy wyczerpać w naszej biografii tego rodzaju praktyki cielesne – zrodzone poza kręgiem naszej kultury i nieszące w sobie rys egzotyki?

Te pytania to punkt wyjścia do pogłębionej refleksji nad sposobami, w jakie człowiek (istota zmysłowo-cielesna) rozpoznaje siebie i organizuje swoją egzystencję w ulegającym ciągłym fluktuacjom środowisku społeczno-kulturowym.

Od czasów gdy etnologia i antropologia zaczęły formować się jako dyscypliny naukowe jej adepci problematyzowali kwestię ciała. Kiedy ówczesny antropolog znalazł się w egzotycznym terenie, od razu zauważył „osobliwy” wygląd tubylców i ich lokalne sposoby posługiwania się ciałem. Kulturowe opracowywanie ciała stanowiło dogodny punkt wyjścia do ogólniejszych rozważań nad tożsamościami zbiorowymi, a przetwarzane na mocy obyczajów ciała konotowały z innymi systemami symbolicznymi. Zakładano, że jest ono fundamentalne dla porządków kulturowych i społecznych, dla odczuwania ludzkiego bycia w świecie.

To założenie nadal pozostaje w mocy; zmienia się jednak sytuacja antropologa.

Dzisiaj różne sposoby posługiwania się ciałem zdają się energicznie, wielotorowo i wielokierunkowo przemieszczać po świecie – czasem wraz ze swoimi nosicielami (czyli ludzkimi ciałami), kiedy indziej niezależnie od nich (przez czynniki internetowe krążące instrukcje i wzorce). W zasadzie antropolog nie musi nigdzie jechać; wystarczy, by rozejrzeć się wokół siebie (lub by spojrzeć w lustro).

W naszym codziennym życiu możemy spleść praktyki ciała o różnej proveniencji kulturowej - w tym sposób z niejednorodnych elementów tkanki własnej biografii. Natomiast egzotyczne lub wtórnie egzotyzowane pomysły na robienie różnych rzeczy z ciałem wciągają się w pracę międzykulturowego przenoszenia, modyfikowania, negocjowania znaczeń i sposobów ich zastosowania. Tej dwójki pracy będziemy przyglądać się w czasie badań na laboratorium.

Teren badań

Bezpośrednim terenem badań będzie Warszawa rozumiana jako obszar, w którym krzyżują się kulturowe praktyki ciała o różnych genezach, często wyrażone i przetworzone i poddane lokalnym celom, ale zachowujące rys dawnej egzotycznej proveniencji.

Problemy badawcze

Interesować nas będzie przemieszczanie się tych praktyk, modyfikacje ich formy, przemiany funkcji, a także sposoby, w jakie aktualizują się one w ludzkich biografjach, nadają im styl, przyczyniają się do tworzenia wspólnot emocjonalnych. Oczywiście poszczególne praktyki skłaniają bądź do zadawania specyficznych dla nich pytań badawczych, ale refleksja nad potencjałem negocjowania sensów kulturowych i kreowania codzienności dotyczy ich wszystkich.

Przykładowe obszary badawcze

Taniec (np. latynoski, afrykański), sztuki walki (np. capoeira, ju-jitsu, tajski boks), ćwiczenia (joga, tai-chi), praktyki zdobienia ciała (np. tatuaż, piercing), praktyki przebierania (np. cosplay), praktyki zdrowotne (np. medycyna ajurwedyjska)

(Wymienione praktyki to jedynie przykłady – każdy może wybrać jako przedmiot badań dowolną praktykę ciała pod warunkiem, że jest to praktyka o obcej proveniencji kulturowej, w pewnym stopniu konotująca sens macierzystej kultury, zaadaptowana w Polsce i mająca istotny zauważalny zasięg funkcjonowania.)

Przykładowe konteksty teoretyczne:

antropologia ciała, antropologia mobilności, kultura konsumpcyjna, globalny przemysł kulturowy, teoria postkolonialna, teoria aktora-sieci.

Dla tego laboratorium rekomendowane są **zajęcia z antropologii ciała** – na nich omawiamy podstawy konceptualne związane z antropologicznym badaniem ciała. Natomiast na zajęciach laboratoryjnych będziemy zmierzać do tego, by jak najszybciej rozpoznać teren: każdy uczestnik powinien rozpoznać swoje indywidualne predyspozycje badawcze w konfrontacji z różnorodnym materiałem i różnymi obszarami badań i nabyć kompetencje potrzebne do jego eksploracji. Pod koniec pierwszego semestru laboratorium każdy będzie mógł już określić własny obszar badań.

Powiązane materiały [Laboratoria etnograficzne](#) [4]

Adres URL źródła: <https://etnologia.uw.edu.pl/laboratorium-praktyki-ciala-jako-obszar-komunikacji-miedzykulturowej>

Odniesienia

[1] <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/pracownicy/anna-wieczorkiewicz>

[2] <https://etnologia.uw.edu.pl/instytut/ludzie/doktoranci/ruxandra-ana>

[3] https://usosweb.uw.edu.pl/kontroler.php?_action=katalog2/przedmioty/pokazZajecia& Zaj_cyk_id=329610& gr_nr=1

[4] <https://etnologia.uw.edu.pl/dla-studentow/studia/laboratoria-etnograficzne>